

Cofnodion Cyfarfod Arbennig o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a gynhaliwyd drwy fideo-gynadledda ddydd Mercher, 22 Medi 2021

Yn bresennol: Y Cynghorwyr Bryan Davies, Gethin Davies, Odwyn Davies, Keith Evans, Hag Harris, Lyndon Lloyd MBE, Dan Potter, John Roberts, Lynford Thomas ac Ivor Williams.

Aelodau Cabinet yn bresennol: Y Cynghorwyr Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Catrin Miles, Ray Quant ac Alun Williams

Roedd y Cynghorydd Euros Davies yn bresennol hefyd.

10.00am – 12.50pm

1 Ymddiheuriadau

Ymddiheurodd y Cynghorwyr Marc Davies, Peter Davies, Elaine Evans, Maldwyn Lewis, Alun Lloyd-Jones a Mark Strong am na fedrent ddod i'r cyfarfod. Ymddiheurodd y Cynghorydd Paul Hinge am na fedrai ddod i'r cyfarfod am ei fod yn cyflawni dyletswyddau eraill ar ran y Cyngor.

2 Datgelu Buddiannau Personol / Buddiannau sy'n Rhagfarnu (gan gynnwys datganiadau chwipio)

Ni chafwyd dim datganiadau

3 Eglurhad o'r weithdrefn i ymdrin ag achosion o Dipio Anghyfreithlon

Cyflwynodd Rheolwr Iechyd yr Amgylchedd, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd, adroddiad i'r Pwyllgor yn amlinellu'r heriau yn sgil COVID-19 a sut y blaenoriaethir y gwaith ar hyn o bryd. Rhoddodd fraslun o'r fframwaith deddfwriaethol a'r gwaith gorfodi o ran tipio anghyfreithlon, o ran rheoliadau RIPA ar fonitro â chamerau, a'r rheoliadau parthed perchnogaeth tir a'r cyfrifoldeb dros ymdrin â thipio anghyfreithlon ar dir preifat.

Nodwyd bod y Cyngor yn monitro lleoliadau lle ceir trafferthion (gorfodi rhagweithiol) yn ogystal ag ymchwilio i gwynion a ddaw i law (gorfodi adweithiol). Nodwyd bod 375 o achosion o dipio anghyfreithlon wedi'u cofnodi yn 2020-2021 a bod 106 o ddigwyddiadau wedi'u cofnodi hyd yma eleni (rhwng 1 Ebrill ac 18 Awst 2021). Yn 2020-2021 cyhoeddwyd 2 hysbysiad cosb benodedig yn sgil gorfodi rhagweithiol, a dim un yn sgil gorfodi adweithiol, sef gostyngiad ar y blynyddoedd blaenorol. Cyflwynwyd un rhybudd yn 2020-2021 yn sgil gorfodi rhagweithiol.

Hefyd mae'r adroddiad yn rhoi braslun o'r cydweithio gyda 'Cadwch Gymru'n Daclus', Caru Ceredigion ac Awdurdodau Lleol cyfagos.

Cododd yr Aelodau y pwyntiau canlynol:

- Nododd yr Aelodau fod pryderon ynghylch tipio anghyfreithlon wedi'u codi drwy CLIC, ond bu diffyg o ran yr ymateb. Gofynnnon nhw hefyd am rannu â'r holl Gynghorwyr gopi o'r matrices sy'n amlinellu lle mae'r cyfrifoldeb yn gorwedd. Nododd swyddogion y byddent yn ymchwilio i'r mater ac yn darparu copïau o'r matrices.

- Gofynnodd yr Aelodau a fyddai modd gosod camerâu cylch cyfyng ar gefnffyrdd a thir preifat. Cadarnhaodd y swyddogion nad oes gyfyngiadau, tra bod cytundeb gyda pherchennog y tir.
- Gofynnodd yr Aelodau a ellid defnyddio mwy o dechnoleg i fonitro'r sbwriel a adewir wrth ochr sgiplau, neu a ellid darparu sgiplau sydd ag agoriad ar yr ochr yn hytrach na gorfod taflu eitemau dros y top.
- Nododd yr Aelodau nad yw Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol yn gwaredu ag eitemau a dipiwyd yn anghyfreithlon hyd nes bod aelod o'r tîm Diogelu'r Cyhoedd yn archwilio'r cynnwys. Gofynnwyd a ellid symud yr eitemau i Benrhos neu Glanrafon i'w harchwilio. Nododd swyddogion eu bod yn gweithio ar hyn o bryd gyda'r tîm Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol i adolygu pryderon megis cyflwyno gwastraff yn gynnar, ac y byddant yn codi'r mater hwn gyda nhw.
- Awgrymodd yr Aelodau fod y Tîm Diogelu'r Cyhoedd yn cyhoeddi gwybodaeth ynghylch hysbysiadau cosb benodedig er mwyn addysgu a chynyddu ymwybyddiaeth o hyn. Nododd y Swyddog y byddent yn ystyried hyn.
- Awgrymodd yr Aelodau fod yr adroddiad yn cael ei rannu â Chynghorau Tref a Chymuned, er mwyn iddynt fedru cyfrannu.
- Nododd yr Aelodau fod nifer o gwynion yn dod i law ynglŷn â diffyg biniau, ond mae llawer o fusnesau tecawe bellach yn defnyddio cardbord sy'n llenwi'r biniau'n gyflymach na phapur. Gofynnwyd felly a ellid gwneud unrhyw beth o ran gofyn i fusnesau gyflenwi eu biniau eu hunain. Nododd y Swyddog fod cydlynnydd 'Cadwch Gymru'n Daclus' wedi'i benodi'n ddiweddar ac y byddent yn gofyn iddi hi rannu'r neges hon gyda swyddogion eraill ledled Cymru i'w hystyried fel prosiect.

Yn dilyn cwestiynau gan Aelodau'r Pwyllgor, cytunwyd i nodi cynnwys yr adroddiad.

4 **Trosolwg ar wasanaethau Wardeiniaid Cymunedol a Rheoli Plâu y gwasanaeth Diogelu'r Cyhoedd**

Rhoddodd y Rheolwr Safonau Masnach a Thrwyddedu, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd, y wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Craffu am y materion y mae Gwasanaeth Wardeiniaid Cymunedol yr adran Diogelu'r Cyhoedd yn eu hwynebu, yn enwedig y Gwasanaeth Rheoli Plâu.

Nodwyd, ers mis Mawrth 2020, bod y Gwasanaeth Wardeiniaid Cymunedol wedi bod yn gweithredu gyda dim ond un Warden Cymunedol yn lle dau, gan roi blaenoriaethu i gwynion/ceisiadau ar sail eu risg i iechyd y cyhoedd. O fis Medi 2021 ymlaen bydd y gwasanaeth yn dychwelyd i ddau swyddog llawn-amser.

Data sy'n ymwneud â nifer y ceisiadau a gofnodwyd bob blwyddyn ers 2016. Amlinellwyd dyletswydd statudol yr Awdurdod a nodwyd y bydd angen i'r awdurdod gael ei achredu o dan y cynllun SSIP er mwyn ailddechrau'r gwaith o roi abwyd mewn carthffosydd law yn llaw â Dŵr Cymru.

Rhoddwyd amlinelliad hefyd o'r Gwasanaethau Rheoli Plâu ar Ffermydd a gynigir gan Gyngor Sir Ceredigion, hefyd am Wardeiniaid Cŵn a'r Gwasanaeth

Gorfodi Baeddu gan Gŵn. Nodwyd bod pedwar swyddog dros dro wedi'u penodi dros yr haf gan ddefnyddio cyllid caledi Llywodraeth Cymru i sicrhau bod ymwelwyr yn ymweld â Cheredigion mewn modd diogel a chyfrifol.

Yn ogystal â chael achrediad SSIP, nodwyd bod y Gwasanaeth yn bwriadu creu Polisi newydd Rheoli Plâu yn nodi'r taliadau am wahanol wasanaethau rheoli plâu, gan ddiogelu o'r newydd y rhai sydd ar incwm isel neu'n aelwydydd bregus. Hefyd, bod y Gwasanaeth yn bwriadu ystyried ffyrdd eraill o gynyddu patrolau / gwaith gorfodi baw cŵn.

Cododd yr Aelodau y pwyntiau canlynol:

- Gofynnodd yr Aelodau a oedd tipio anghyfreithlon i mewn i ddraeniau yn bryder hefyd. Nododd swyddogion fod hyn yn berthnasol hefyd i fraster ac olew a bod deddfwriaeth wedi'i chyflwyno tua thair neu bedair blynedd yn ôl yn gwahardd peiriannau malu - *macerators*.
- Nododd yr Aelodau eu bod wedi cael gwybod nad oedd gan swyddog ar ei ben ei hun yr hawl i godi clawr twll archwilio a gofynnwyd a ellid darparu offer i gynorthwyo gyda hyn. Nododd y swyddog mai eiddo Dŵr Cymru yw caeadau tyllau felly nid oes gan swyddogion awdurdod i godi'r rhain, ac mae angen achrediad SSIP er mwyn gwneud gwaith o'r fath.
- Gofynnodd yr Aelodau a oedd yr ymosodiadau cynyddol gan gŵn ar ddefaid yn fater i'r Gwasanaeth hwn, gan nodi bod y cyhoedd yn cysylltu â'r Heddlu fel rheol ar faterion o'r fath.
- Gofynnodd yr Aelodau a yw swyddogion sy'n trin gwenwyn yn cael archwiliadau iechyd yn rheolaidd. Cadarnhaodd y swyddogion fod hyn yn arfer digwydd yn rheolaidd ac y byddai'n ailddechrau cyn bo hir.
- Gofynnodd yr Aelodau ynghylch adnoddau staffio. Nododd y Swyddog fod yna ddau aelod o staff llawn-amser erbyn hyn ac y byddai hyn yn cael ei adolygu ar ôl ailgychwyn ar y gwaith gyda ffermydd a gwenyn ac ati.
- Gofynnodd yr Aelodau am ein hawliau mewn perthynas â chŵn yn baeddu ar lwybrau cyhoeddus. Nododd y Swyddog mai'r her yw eu dal yn y weithred o wneud hynny.
- Nododd yr Aelodau yr hoffent weld adroddiad yn disgrifio ffordd glir ymlaen o ran rheoli llygod yn hytrach nag adroddiad yn amlinellu'r sefyllfa.

Yn dilyn trafodaeth cytunwyd i:

Adolygu'r sefyllfa mewn 6 mis, a bod y Gwasanaeth yn darparu adroddiad manwl yn amlinellu'r incwm a gynhyrchir a ffordd glir ymlaen o ran ymdrin â'r materion y tynnwyd sylw atyn nhw yn yr adroddiad.

5 Diweddariad ar y Canolfannau Llesiant a datblygiadau yng Nghanolfan Llesiant Llambod

Cyflwynodd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Porth Cymorth Cynnar adroddiad i'r Pwyllgor a oedd yn rhoi'r diweddaraaf am y datblygiadau diweddar yn y gwasanaeth. Rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor fod y Gwasanaeth wedi bod yn adolygu'r cynnydd o ran "Strategaeth Gweithgareddau Chwaraeon a Hamdden 2014-2020" Ceredigion wrth baratoi ar gyfer y gwaith o ddatblygu cynllun newydd a fydd yn weithredol o 2022-2027. Nodwyd bod gwaith

ymgysylltu cyhoeddus cychwynnol yn mynd rhagddo a fydd yn bwydo i'r cynllun datblygu gan greu sail ar gyfer cam nesaf y broses ymgysylltu.

Canolfan Hamdden Llambed fydd lleoliad Canolfan Llesiant gyntaf y Cyngor a fydd yn darparu ystod o wasanaethau Gydol Oes i drigolion Llanbedr Pont Steffan a chanol y sir. Bwriadwyd yn wreiddiol mai Plascrug fyddai'r ganolfan gyntaf ond oherwydd bod Plascrug yn cael ei defnyddio fel ysbyty maes roedd angen i'r Gwasanaeth ystyried datblygu Canolfan Llesiant mewn rhan arall o'r sir. Ar y 1af o Ragfyr 2020, cymeradwyodd y Cabinet y cynnig i ddatblygu Canolfan Llesiant yn Llanbedr Pont Steffan. Roedd y Gwasanaeth yn awyddus i sicrhau na fyddai'r arian yn cael ei golli ac i'w ddefnyddio mewn lle arall.

Mae costau dangosol yn awgrymu y gall cyllid grant dalu am y costau adeiladu ond ni fydd y costau terfynol yn hysbys hyd nes bod y broses dendro wedi digwydd. Rhagwelir y bydd y gwaith adeiladu wedi'i gwblhau erbyn Mehefin / Gorffennaf 2022. Bydd y Ganolfan Hamdden ar gau yn ystod y gwaith adeiladu ond cafwyd trafodaethau cadarnhaol gyda Phrifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant ynglŷn â defnyddio ar y cyd eu cyfleusterau chwaraeon nhw yn ystod y cyfnod hwn.

Cododd yr Aelodau y pwyntiau canlynol:

- Nododd yr Aelodau fod pryder wedi'i fynegi gan dîm Pêl-rwyd Llewod Llambed ynglŷn â bod gostwng maint y Neuadd o bedwar i dri chwrt badminton yn creu cwrt pêl-rwyd sy'n llai na chwrt maint llawn. Nododd y Swyddog fod llythyr wedi'i anfon at Lewod Llambed ddydd lau yn eu gwahodd i gyfarfod â'r Aelod Cabinet, y Swyddog Arweiniol Corfforaethol a Rheolwr Corfforaethol Porth Cymorth Cynnar, ond nid oes ymateb wedi dod i law hyd yma. Nodwyd bod y Gwasanaeth wedi siarad â'r holl glybiau eraill sy'n defnyddio'r Neuadd yn rheolaidd, ac ni chafwyd dim gwrthwynebiadau eraill. Nodwyd bod gemau'r Gynghair Pêl-rwyd yn cael eu cynnal yn Aberaeron a bod y cyrtiau yn Llanbedr Pont Steffan yn cael eu defnyddio ar gyfer ymarfer yn unig. Bydd cyfleusterau ymarfer yn parhau i gael eu darparu yn y neuadd. Mae dau gwrnt maint llawn arall ar gael yn yr awyr agored. Nododd y Swyddog fod y Cyngor wrthi'n trafod gyda Phrifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant, Llanbedr Pont Steffan ynghylch rhannu eu cyfleusterau tra bod gwaith adeiladu yn mynd rhagddo. Mae'r cwrt a ddarperir gan y Brifysgol yn fwy ac yn 1 metr yn brin o faint cwrt pêl-rwyd safonol. Nodwyd bod Cymdeithas Pêl-rwyd Cymru hefyd yn datblygu'r gamp i gynnwys Pêl-rwyd Cerdded, Pêl-rwyd Eistedd a Phêl-rwyd *Tiny Tots* a bydd datblygu'r Canolfannau Lles yn hwyluso mwy o ddefnydd o'r ganolfan gan y trigolion i gyd.
- Gofynnodd yr Aelodau a oes canllawiau o ran maint cyrtiau. Nododd swyddogion mai 4 cwrt badminton yw maint y neuaddau safonol, ond mae rhai neuaddau'n llai, eraill yn fwy. Nid oes rheol gyfreithiol mewn perthynas â hyn.
- Gofynnodd yr Aelodau a fyddai'n bosib adeiladu estyniad ar ochr yr adeilad yn hytrach nag aildrefnu'r cynllun tu fewn. Nododd y Swyddog y gellir defnyddio'r grant a nodir i addasu asedau at ddefnydd ehangach y gymuned, er mwyn ehangu'r defnydd posib a wneir o'r ased dan sylw,

felly nid yw hyn yn opsiwn. Nodwyd, os na chaiff yr arian grant ei wario, y byddai'n cael ei golli.

- Nododd yr Aelodau eu bod yn croesawu Canolfan Llesiant ond nad oeddent am weld hyn yn digwydd ar draul y Neuadd Chwaraeon. Gwnaethant hefyd dynnu sylw at yr angen i ymgynghori ag ieuenctid Ceredigion, yn ogystal â'r henoed. Nododd y Swyddog fod adolygiad a gynhaliwyd gan 'Just Solutions' yn 2018 wedi nodi nad oedd yr adeilad a'r ddarpariaeth ar y pryd yn gynaliadwy. Bryd hynny, roedd trafodaethau wedi'u cynnal er mwyn ceisio diwallu anghenion pawb, gan gynnwys anghenion pobl a theuluoedd bregus, a phenderfynwyd y gellid trawsnewid y Canolfannau Hamdden yn Ganolfannau Llesiant i ddiwallu anghenion trigolion Ceredigion. Mae'r Canolfannau Llesiant yn rhan o strategaeth ehangach i wella'r ddarpariaeth ar gyfer pobl o bob oed.
- Nododd yr Aelodau mai ychydig o wybodaeth a ddarparwyd ynglŷn â'r ailstrwythuro mewnol arfaethedig. Nododd y Swyddog fod datblygu'r Canolfannau Llesiant yn rhan annatod o'r Rhaglen a'r Strategaeth Gydol Oes a Llesiant. Rhannwyd y Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu â'r Aelodau mewn cyfarfod Craffu ddydd Gwener. Bydd yr Awdurdod Lleol yn ymgysylltu â'r gymuned er mwyn cynyddu eu hymwybyddiaeth o'r Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu.
- Nododd yr Aelod Cabinet fod gwybodaeth am gyllid a lleoliad y Ganolfan Llesiant gyntaf yn Llanbedr Pont Steffan wedi'i chyflwyno i'r Cabinet ac na alwyd y mater i mewn bryd hynny.
- Nododd Aelod fod pwyslais datblygiadau o'r fath yn tueddu i fod ar y tair prif dref yng Ngheredigion a bod ardaloedd fel Llandysul a Thregaron yn colli allan i'r trefi hyn. Nododd y Swyddog y byddai darpariaeth allgymorth a darpariaeth dros dro hefyd yn cael eu darparu mewn lleoliadau eraill.
- Gofynnodd yr Aelodau a fyddai angen caniatâd cynllunio ar gyfer y gwaith ailstrwythuro ac a fyddai'r rheoliadau cynllunio newydd - sy'n deillio o'r lefelau uchel o ffoffadau a geir yn Ardal Cadwraeth Arbennig Afon Teifi - yn cyfyngu ar y datblygiad. Argymhellwyd bod cais cynllunio yn cael ei gyflwyno.
- Gofynnodd yr Aelodau a oedd y Gwasanaeth yn ymgynghori gydag awdurdodau cyfagos ynghylch darpariaeth o'r fath. Cadarnhaodd y swyddogion fod hyn ar waith.

Nododd Cadeirydd y Pwyllgor y byddai'n cysylltu â thîm Pêl-rwyd Llewod Llambod i roi gwybod iddynt fod dal cyfle ar gael iddynt drafod eu pryderon.

ARGYMHELLIAD:

- Rhannu gwybodaeth a derbyn sylwadau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach.

Cytunodd yr Aelodau i argymhell y canlynol i'r Cabinet:

- Bod y Pwyllgor yn parhau bod y penderfyniad ynghylch datblygu'r Canolfannau Llesiant wedi'i wneud gan y Cabinet.

Fodd bynnag, mae'r Pwyllgor yn argymhell bod yr holl wybodaeth a ddarperir gan Swyddogion i Aelodau'r Cabinet yn cael ei rhannu'n llawn gyda'r Aelodau

perthnasol. Hefyd mae'r Pwyllgor o'r farn ei bod yn bwysig fod gwybodaeth yn cael ei rhannu â'r holl randdeiliaid, ac y cesglir eu barn, pan fo'n briodol.

6 Rheoliadau Lles Anifeiliaid (Trwyddedu Gweithgareddau sy'n Ymwneud ag Anifeiliaid) (Cymru) 2021

Cyflwynodd Rheolwr Iechyd yr Amgylchedd, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd, adroddiad i'r Pwyllgor i roi gwybod iddynt am reoliadau newydd Lles Anifeiliaid (Trwyddedu Gweithgareddau sy'n ymwneud ag Anifeiliaid (Cymru) 2021 a ddaeth i rym ar 10 Medi 2021, a'r gofynion ychwanegol sy'n deillio ohonynt.

Efallai y bydd y ddeddfwriaeth newydd yn mynnu bod llawer o sefydliadau lleol sy'n gwerthu anifeiliaid fel rhai anwes, er elw, yn gorfod cael trwydded. Ond mae bridwyr cŵn sydd wedi'u trwyddedu o dan Reoliadau Lles Anifeiliaid (Bridio Cŵn) (Cymru) 2014 wedi'u heithrio ac ni fydd angen dwy drwydded arnynt. Mae'r amodau a osodir ar y drwydded yn hybu safonau lles, sydd hefyd yn diogelu'r cwsmer. Mae'r adroddiad hefyd yn nodi'r canllawiau statudol parthed gofynion y drwydded.

Nodwyd ei bod yn bosib y bydd y system drwyddedu newydd yn achosi gwaith ychwanegol i'r tîm Diogelu'r Cyhoedd ond yn sgil gwaith diweddar a wnaed gan y tîm, mae'r gydymffurfiaeth ag amodau trwyddedau wedi gwella ar draws pob sefydliad trwyddedig. Pwysleisiwyd bod gweithredu "Cyfraith Lucy" yn gwella'r safonau lles y mae Cyngor Sir Ceredigion yn ceisio'u cynnal ar draws holl sectorau'r diwydiant anifeiliaid.

Cododd yr Aelodau y pwyntiau canlynol:

- Gofynnodd yr Aelodau a ddylai cŵn sydd wedi'u croesfridio gofrestru gyda'r Kennel Club, ac a fyddai'r gwaith ychwanegol yn cael effaith ar staffio at ddibenion cynnal arolygiadau. Nododd swyddogion na fyddai angen i bob bridiwr cŵn gofrestru ond os bydd anifail anwes yn cael mwy na thair torraid o gŵn bach y flwyddyn, gallent ddisgyn i'r categori hwn yn ddamweiniol. Mewn amgylchiadau o'r fath, byddai Swyddogion yn gorfod defnyddio'u crebwyll. Nododd y Swyddogion eu bod yn croesawu'r ddeddfwriaeth hon a bod gwaith cydymffurfio diweddar wedi arwain at wella safonau ledled y Sir.

Yn dilyn trafodaeth cytunwyd i nodi'r adroddiad.

7 Cadarnhau Cofnodion y Cyfarfod a gynhaliwyd ar 24.06.2021 ac ystyried unrhyw faterion sy'n codi ohonynt

CYTUNWYD i gadarnhau bod Cofnodion y Cyfarfod a gynhaliwyd ar 24 Mehefin 2021 yn gywir.

Cadarnhawyd yng nghyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar **xxxx 2021**

Cadeirydd: